

Бутун дунё пролетарлари, бирлашини!

СССР
Совет ЎзбекистонЎзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органиГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

27 октябрь 1973 йил, шанба

№ 254 (15.728). • Баҳо: 2 т.йил.

МОСКВА, 1973 йил 26-октябрь. Кремнинг Съездлар саройи. Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзламоқда.

М. Сиригина ва В. Янобсон фотоси. («Правда»дан).

АДОЛАТЛИ, ДЕМОКРАТИК ТИНЧЛИК УЧУН, ХАЛҚЛАР
ХАВФСИЗЛИГИ ВА ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК УЧУНТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ЖАҲОН КОНГРЕССИДА КПСС МАРКАЗИЙ
КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Азиз дўстлар! Ҳурматли меҳмонлар! Ўртоқлар! Планетамиздаги тинчликсевар кучларнинг вакиллари бўлган сизларнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва бутун совет халқи номидан чин қўйилган табриклиш имкониятига эга бўлганим учун астойдил хурсандман.

Кеча шу минбарда туриб дўстимиз Ромеиш Чандра ва бир наича муфтар халқаро ташкилотларнинг делегатлари бизнинг мамлакатимиз тўғрисида, унинг халқаро сийосати ҳақида, самийи, яхши сўзлар айтишди. Бунинг учун биз ўлардан гоёт миннатдорим.

Конгресснинг иш жойи қилиб пойтахтимиз Москвадан танлаш тўғрисидаги қарор барча совет кишиларини халқлар тинчлиги, эркинлиги ва хавфсизлиги учун курашни янада кучайтиришга рағбатлантирди.

Тинчлик учун иккимчи ҳаракат тарихида илҳомбахш мисоллар оз эмас, лекин тинчликсевар кучларнинг ҳозирги Жаҳон конгресси сингари мана шундай миқёсдаги халқаро, анжуман, мана шундай далолатли йиғилиш ҳали шу вақтгача бўлмаган эди, деб айтсам ҳато қилмаган бўламан.

Тинчлик учун курашувчиларнинг социалistik мамлакатларидан, бундан далолатидан, ривожланган мамлакатлардан келган делегатларини шу азда йиғилишган.

Шу азда биз турли сийсий масалаларнинг намоёндаларини: ер юзиде яхши келмак бўлсин деб биз билан бирга курашаётган қардошларимизни — коммунистларни, социал демократларни, арбобларни, революцион демократик партияларнинг ва миллий овозли кучларнинг вакиллари кўриб турибмиз. Бу ерда бошқа масалаларни сийсий партияларнинг арбоблари ўтиришди. Бу ерда ҳозир бўлганлар орасида ўз халқларининг келажиги учун гоёт жон куйдираётган партиялар ҳам бор. Бу ерда атестлар билан диндорлар бирга туланишган.

Бу азда ҳозир бўлганлар орасида йиллар, деҳқонларни, фан ва санъат арбобларини, барча энгилларнинг вакиллари, яъни ўз қўли, ақл-заковати, ижодий илҳом билан планетамиздаги барча моддий ва маънавий бойликларни яратган кишиларни кўриб турибмиз. Тинчлик билан меҳнат азалдан бир-бири билан болганган. Урушлар эксплуатация ва зулмни келтириб чиқараверади, тинчлик манбаи эса, ҳамisha оқибат натижада меҳнат аҳлининг ўзиндан иборат бўлиб келди. Станок энг металл эритилганда печ олдиде ишлаб турган, трактор ҳайдаётган, қурилишларнинг ҳаворазиде ишлаётган, университет кафедрасида дарс бераётган энг илмий тадқиқот лабораториясида ишлаётган меҳнат аҳлининг ҳаммаси аввало тинчликка муҳтож.

Конгрессда капиталистик мамлакатлардаги савдо-саноат доираларининг намоёндалари, планетадаги барча мамлакатларнинг ўзаро манфаатли иқтисодий ҳамкорлик қилишига тарафдор бўлган доираларнинг намоёндалари ҳам қатнашмоқда. Мана шунинг ўзи ҳам тинчликсевар кучларнинг олижаноб ҳаракати таянчига негизнинг кенглигидан яна бир марта далолат бериб турибди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг, шунингдек шу ташкилот комитетларининг ва ихтисослаштирилган муассасаларининг вакиллари тинчликсевар кучлар конгрессида қатнашаётгани, бизнинг нуқтан назаримиздан янги ва қувончли бўлган, бу ҳолни алоҳида қайд қилиб ўтмоқчиман. Биз бунда қувончли, факт деб биламиз. Биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ўз Уставиде қайд қилинган асосий мақсадларни ва вазифаларни ушбу конгресснинг мақсадлари ва вазифаларига мос бўлиб кўришмоқда. Бу мақсад ва вазифалар эса ер юзиде тинчликни илҳом қилган давлатлар ва халқлар ўртасида самарали ҳамкорлик қилинишига бутун қоралар билан кўмаклашишда иборатдир.

Азиз дўстлар! Қўп асрлар давомида одамлар — ҳар ҳолда шу одамларнинг энг донолари — урушнинг ҳормай-томай қораллаб ва даъватлаб келди. Халқлар мустақим тинчлик бўлишини ороу қилдилар. Аним шундай бўлса ҳам катта ва кичик уруш энгилларнинг муҳим шўъалари инсоният тарихининг деярли ҳар бир саҳифасида кўриляб турибди.

Тарих сабоқлари ҳам, бир-бирини қиритишга бўлган нафрат, яъни инсон учун табиийдек бўлиб қўрилган шундай нафрат ҳам навобатдаги қонли урушнинг олдин оломади. Чунки урушнинг кучи, урушдан манфаатланиётганларнинг роли ҳаддан таққари катта эди.

Бизнинг давримизда ахвол бутунлай ўзгариб. Ҳозирги кунда кўрилган қарши кураш мустақим негизга — тинчлик кучларининг, демократия, халқлар овозлиги ва мустақилиги кучларининг кудратига таянмоқда.

Конгресснинг муҳтарам қатнашчилари! 250 миллионли совет халқи номидан, унинг Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати номидан сизларни ишонтириб шундай айтишга ижозат бергайсизки, тинчликни мустақимлаш тўғрисида таъхирли қилиш давлатимизнинг энг асосий вазифаларидан биридир.

«Халқларга — тинчлик!» — мамлакатимиз меҳнаткашлари бундан

Янги жаҳон урушининг пайдо бўлишига қарши, мустақим тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун халқлар узоқ вақтдан бери олиб бораётган қаттиқ кураш кейинги йилларда жиддий муваффақиятлар билан якулланди.

Энг асосий муваффақият тўғрисида гапирадиган бўлсам, шунинг айтмоқ керакики, қиринчи йилларнинг иккинчи ярмидан бошлаб инсониятга тахлика солиб турган хавф, яъни жаҳон ракета-ядро урушининг бошланиб кетиш хавфи намая бўлди. Яъни тинчликни сақлаб қолиш истифболлари бундан ўз-ўзи икки йил бурунгига қараганда ахшироқ ва ишончлироқ бўлиб қолмоқда. Бунга тула ишонч билан айтиш мумкин.

Турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув йилларининг тобора кенг эътироф қилиниши, бу принциплар тобора кенг эътироф қилиниши, аста-секин халқлар туруш-қилиниши ҳаммага маъбур нормасига айланмоқда.

Жумладан, кейинги йилларда социалистик давлатларнинг Габий Европа мамлакатлари билан — турли иқтисодий тузумдаги давлатлар билан конструктив ҳамкорлик қилиш йўлига биринчи қаторда қўйилган Франция билан, шунингдек Германия Федератив Республикаси, Италия ва бошқа бир қанча давлатлар билан муносабатлариде қаттиқта сазовор сўзлашди рўй берди. Совет Иттифоқи, Польша ва Германия Демократик Республикасининг Германия Федератив Республикаси билан турган шартномалари бутун халқаро муносабатлар системасида ахшироқ томон бурлишининг энг янги кўринишларидан бири бўлиб қолди. Бу шартномалар мавжуд негизларининг бузилмаслигини эътироф қилишга асосланганлиги халқаро масалаларни ҳал этишда томонларнинг куч қўлинишдан воз кечиш тўғрисидаги мажбуриятларини ўз ичига олганлиги конгресс қатнашчиларига яхши маълум.

Мана шуларнинг ҳаммаси ҳар яннала жаҳон уруши бошланган қўтдаги, яъни, Европадаги вазиятни ҳеч шубҳасиз, яхшиликка томон ўзгартирди. Умумевропа кенгаши бу қўтда рўй берган ижодий ўзгаришларнинг яхлит ифодаи бўлди. Шу негизгани чақириш учун қўтдаги алғор кучлар узоқ вақт курашдилар. Шу сабабли бу кенгаши чақирилганлигининг ўзи, унда Европадаги давлатларнинг деярли ҳаммаси, АҚШ ва Канада қатнашаётганлиги, Европада тинчлик ва хавфсизлигини таъминлаш ҳамда тинч ҳамкорликни йўлга қўйиш масалалари биргаликда

Жаҳон халқлари! Халқаро кескинликнинг юмшатилиши муқаррар тус олиши учун курашингиз, тинч-тотув яшаш принципларини турли социал тузумдаги давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабат нормасига айлантиришга эришингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябр Чақириқларидан).

ХАЛҚЛАРНИНГ
ХОҲИШ-ИРОДАСИ
— ТИНЧЛИК

МОСКВА. Кремнинг Съездлар саройи. Шу кунларда прогрессив инсониятнинг, тинчликни қадрловчи ҳамма кишиларнинг фикр-экинчи бу ерда, Кремлда тинчликсевар кучларнинг жаҳон конгресси ўз ишчи давом эттирмоқда.

144 давлат халқларининг вакиллари, жуда турли-туман сийсий партиялар, халқаро ва миллий ташкилотлар, овозлиқ ҳаракатнинг намоёндалари, хилма-хил қарашдаги кишилар 26 октябрь эрталаб яна Кремнинг съездлар саройига туланидилар. Уларнинг ҳаммасини тинчликни сақлаб қолиш ва мустақимлаш, кескинликни тарққити ва бахт-саодати учун курашга ўз ҳиссасини қўйишга бўлган азият-қарор бирлаштирган.

Эрталабки мажлис фашистлар диктатурасига қарши одилона кураш олиб бораётган Чили халқ демократик кучлари билан бир-дамликка бағишланди.

Рансик қилувчи — халқаро тайбгарлик комитети рансининг ўрибосари, конгрессга қўмаклашувчи Совет комитетининг раиси М. В. Зиминин қаҳрамонона ҳалок бўлган Чили президенти Сальвадор Альенденинг дўсти ва сафдоши — Ортенсиа Бусси де Альендега сўз берди.

Конгресс делегатлари ва меҳмонлари Чили халқ президенти нинг сафдошини зўр ҳаёжон ва самийиёт билан табриклидилар. Бу доворак аёл ана шу огир ва мусибатли кунларда Чили халқининг шонли ва мардона кураши тўғрисида одамларга таъриб бериш учун конгрессга келди.

Ортенсиа Бусси де Альенде турли мамлакатлардан, ер курашининг бошқа қўтқалари ва районларидан конгрессга қатнашувчи ўз Москвага келган ҳамма кишиларни табриклиди. У Сальвадор Альенде ҳурматини бамо келтириб, энг асосий ҳамма кишиларга миннатдорчилик билдиради.

Ортенсиа Альенде Чили халқи овозлиқ курашининг тарихи тўғрисида гапирди, меҳнаткашларнинг ўз ҳуқуқлари учун олиб борган кураши Чилида биринчи халқ ҳукуматини тузишга олиб келганлигини айтди. У ишчилар синфи ва ушбу қўллаб-қувватлаётган тарққийпарвар кучлар бу маълумда тинч ва демократик йўлга бўлган эришганиларини таъкидлади.

Бу ерда, дейди президентнинг рафиқаси, ўзи азалдан танлаб олган йўлга ҳиёнат қилмай, ҳалок бўлган бўлимас курашчи турмуш ўрғинининг ҳалокати тўғрисида мен қай тил билан гапирар, ахир: ў қонунни, демократияни, адолат ва овозлиқ мардларча ҳимол қилиб ҳалок бўлди. Мен ўзининг шахсий фожиаи тўғрисида, оиламизнинг фолнаси тўғрисида, Мексика элчионаси олий ҳимматлиқ билан бизга бошпана берганлиги тўғрисида биз Чилидан омон-эсон чиқиб келган тахликали вазишлар тўғрисида гапириб ўтирмаймиз.

Бу ерда мен ҳуита қилаётган жиноятларга баҳо бермаймиз. Бу ўринда гап одамларнинг қораловларининг измига бўйсунувчи ва бемалол эксплуатация қилинувчи итоткор галаларга айлантиришга интилаётган фашизм тўғрисида бораётим.

Бугун мен, дейди Ортенсиа Бусси де Альенде, Чилининг халқ президенти тўғрисида шохид сифатида, демократ аёл сифатида, ҳалок бўлган жангчининг яқин ўртоғи бўлган, унинг фикр-ўйлари ва ҳис-туйғуларига ошно бўлган, унинг олижаноб ҳаётининг гувоҳи бўлган бир киши сифатида гапириб бермоқчиман.

Сальвадор Альенде демократ эди. Халқ онини шакллантирувчи гоилар, сўзлар, ошқора сийсий ҳаракат унинг кулоли бўлди. У миллий манфаатларнинг ҳимоячиси, ҳақли равишда меҳнаткашларга, Чили пролетариатига тегишли бўлган бойликларини уларнинг ўзига қайтариб олиб беришни истаган ватанпарвар эди. У курашчилар орасида курашчи эди. Халқ уни ўзининг ўртоғи, ўзининг раҳбари деб атар эди, чунки у ҳақиқатан ҳам халқнинг, муддаоларини ифода қилар эди.

Сайлов туфайли Халқ бирлиги галаба қозongan биринчи кундан бошлабқ халқаро империализм томонидан пул билан таъминланувчи ва гиж-гижланган тескарчи қора кучлар Чили халқига ва халқ президентига қарши қабих фаолият бошладилар. Қарбий ҳуита ва унинг фашист илҳомчилари қонуний ҳукуматни агдариб ташлаб, мамлакатни чин ватанпарварлар қонига гарқ қилди. Исэн бошланган кундан бери оқдан бир ярим ой вақт ўтган бўлса ҳам, софид ва ҳимоячиси кишиларни ов қилиш ҳамоно давом этмоқда.

(Давоми 4-бетда)

рўй бераётган ижодий сўзлашларда ўйнаётган ролининг аҳамияти гоёт катта. Совет Иттифоқи тинчликни яхшилаш ва мустақимлаш учун курашни ўзининг яхши дўстлари ва масалқошлари билан — социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан биргаликда олиб бормоқда. Тинчликни мустақимлаш ва халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ишига, жумладан Европа хавфсизлигини мустақимлаш ишига Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Польша, Руминия, Чехословакия қўшаётган катта ҳисса бутун дунёга маълум. Социалистик Югославия тинчлик йўлида актив курашмоқда.

Монголия Халқ Республикасининг ижид тинчликсевар сийсати Осиёда тинчлик ва хавфсизлигини муҳим омилдир. Вьетнам Демократик Республикаси Америка империализмининг қулоли, интервенциясига қарши курашда жуда катта мардик кўрсатди ва Шарқий-Жанубий Осиёдаги урушнинг ҳавфи ўчоғини тутатиш ишига зўр сийсий ҳисса қўшди. Корея Халқ Демократик Республикасининг Кореяни тинч қайта бириштиришга қаратилган таъаббуси бутун дунёда нег сийсий таъаббус деб маънуқланди.

Революцион Куба, Латин Америкасидаги биринчи социалистик мамлакат халқаро муносабатларда тинчлик, эркинлик ва халқлар овозлиги ва мустақилигини принципларини қарор топтирмоқ учун қўп иш қилмоқда.

Совет Иттифоқи коммунистлари, барча совет кишиларининг қардош социалистик мамлакатларга ва уларнинг принципийл ҳамда ижид тинчликсевар таъши сийсатига бўлган чуқур ҳурматларини конгресс минбариде туриб чин қўйилган наҳор қилмоқчиман.

Турли давлатларнинг раҳбарлари ўртасида бўлаётган жуда кўп мулоқотлар неинги йиллардаги халқаро муносабатларнинг характерли белгиси бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда давлат арбобининг ҳақиқий роли ва сийсий салмоғи тинчликни сақлаш ва мустақимлаш проблемасининг аҳамиятини нақадар тўшунаётганлиги билан, ҳозирги замоннинг мана шу энг асосий проблемасини ҳал этмоқ учун амалда нималар қилаётганлиги билан кўп жиҳатдан белгиланади.

(Давоми 2-бетда)

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СССР Министрлар Совети
1973 йил 11 ноябрь — якшанбадам олмиш кунини 9 ноябрь
жузма кунига қўйишга қарор
қилди.

(Боши биринчи бетда).

қуллоқнинг пойсасияни
янада кенгайтира-
ва халқаро кескинлики
жараёни бошланганли-
и-бигри қарама-қарши
борайтган икки жара-
ни равшан. Бу жараё-
илд йўллардан чексиз
а бериши мумкин эмас,
Кескинлики юмшатиш
ик мустақим бўлишини
бўлас, қуллоқнинг
тўхтатиш зарур.

(Боши иккинчи бетда).

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

К. И. АФАНАСЬЕВГА «УЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ
КУРСАТГАН ФАН ВА ТЕХНИКА АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ
БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Техника фанларини ривожлантириш ва юксак малакали инженер кадрлар тайёрлаш соҳасидagi хизматлари учун Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим

министрининг биринчи ўринбосари Константин Иванович Афанасьевга «Ўзбекистон ССРда хизмат курсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвои берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1973 йил, 26 октябр. Тошкент шаҳри.

ФАРҶОНА

ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ҒАДАБАСИ

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

СУРХОНДАЙ ОБЛАСТИ		БУХОРО ОБЛАСТИ		
ШУРЧИ	111,20	116,68	БУХОРО	108,86
САРҚУС	109,31	103,65	Шахри	92,15
КАРКНУРҒОН	106,48	93,94	Вобkent	91,01
ШЕРОВОД	104,61	100,43	Ромитанч	87,60
ДЕНОВ	103,87	104,32	Навоий	84,84
ГАГАРИН	102,35	110,33	Шофирмон	82,10
Термиз	99,04	74,23	Қизилтепа	78,77
НАМАНГАН ОБЛАСТИ				
ЧУСТ	110,85	140,01	Свердлов	78,67
Қўртқў	110,85	140,01	Когон	75,01
			Қарақў	74,00